P. Voorhoeve

In memoriam Sir Richard Winstedt, 2-8-1878-6-1966

In: Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde 122 (1966), no: 4, Leiden, 413-415

This PDF-file was downloaded from <http://www.kitlv-journals.nl>

IN MEMORIAM SIR RICHARD WINSTEDT

2-8-1878 — 2-6-1966

Na zijn jeugd en studiejaren te Oxford was Richard Olof Winstedt van 1902 tot 1935 in verschillende functies werkzaam op het Maleise Schiereiland: tot 1916 als bestuursambtenaar, vervolgens tot 1931 eerst als Adjunct-Directeur, daarna als Directeur van Onderwijs, en ten slotte tot 1935 als Algemeen Adviseur van de staat Johore. Grote en blijvende invloed heeft hij uitgeoefend op de ontwikkeling van het onderwijs in Malaya en op de plaats die het Maleis daarin inneemt. Gedurende zijn gehele loopbaan is zijn belangstelling geconcentreerd geweest op de Maleise wereld; hij werd daarvan de beste kenner, en de erkende autoriteit op dit gebied.

Na terugkomst in Engeland heeft hij te Londen 12 jaar Maleis gedoceerd aan de School of Oriental (and African) Studies en daarna zijn wetenschappelijk hoofdkwartier opgeslagen in het gebouw van de Royal Asiatic Society. De lijst van zijn geschriften in de feestbundel die hem ter gelegenheid van zijn 85ste verjaardag werd aangeboden geeft een indruk van de uitgebreidheid van zijn studiën en zijn geweldige werkkraft; ze beslaat 14 blz.¹ en in de laatste drie jaren zijn nog van verschillende werken nieuwe uitgaven verschenen die door de auteur zelf zijn herzien en aangevuld. Om een compleet beeld van Sir Richards werkzaamheid te krijgen zou men ook zijn ambtelijke adviezen moeten kennen, waarvan er zeker nog veel in de archieven bewaard zijn.

Zijn wetenschappelijke werk vond al vroeg in Nederland waardering. Bastin weet ons in zijn levensschets mee te delen dat in 1913 de verdiensten van Winstedts zojuist verschenen Maleise spraakkunst direct te Leiden erkend werden. Daar was toen Van Ophuijsen hoogleraar in het Maleis. Hij had drie jaar eerder zelf een Maleise spraakkunst gepubliceerd, en hoewel hij het niet in alles met Winstedt eens zal

¹ De lijst is niet absoluut volledig; het schoolleesboekje *Pēlampas Akal*, geciteerd JSBRAS 1920 p. 16, heb ik er bijv. niet in gevonden.

zijn geweest stelde hij de onafhankelijke aanpak van de problemen blijkbaar op prijs. Ook met Van Ophuijsens opvolger Van Ronkel onderhield Winstedt goede betrekkingen; herhaaldelijk maakte hij resultaten van Van Ronkels studies op het gebied van het Maleis voor Engelse lezers in vertaalde samenvatting toegankelijk. Persoonlijk contact had hij met B. J. O. Schrieke wiens werk als Directeur van Onderwijs in Ned.-Indië uiteraard veel punten van aanraking had met dat van Winstedt in Brits-Malaya.

Uit Winstedts werken blijkt, dat hij zich geregeld op de hoogte hield van Nederlandse publicaties en er zich op toeleigde een trait d'union te zijn tussen de Nederlandse en de Engelse beoefening van het Maleis. Ons Instituut heeft getoond dit op prijs te stellen door hem in 1935 te benoemen tot Buitenlands Lid (later: Corresponderend Lid), wat inhoudt dat men de Bijdragen gratis ontvangt, en in *Who's who* correct werd weergegeven met 'honorary member'. Het erelidmaatschap in de Nederlandse zin van het woord, een onderscheiding voor grote wetenschappelijke verdiensten, werd aan Sir Richard pas kort voor zijn 85ste verjaardag aangeboden, n.l. op 18 juni 1963; rijkelijk laat als men bedenkt hoe lang geleden zijn voornaamste werken toen al verschenen waren.

Hooykaas' middelbare school-handleiding voor Maleise letterkunde *Over Maleische literatuur* bracht in 1937 voor het eerst de resultaten van de Engelse studiën op dit gebied, en speciaal die van Winstedt, onder een groter Nederlands en Indonesisch publiek, en na de tweede Wereldoorlog is de samenwerking ook door persoonlijke contacten tussen Engeland en Nederland veel nauwer geworden. Een Nederlandse Malaïcus die in die tijd te Londen kwam mocht zeker niet verzuimen een bezoek te brengen aan de Royal Asiatic Society, waar Sir Richard directeur was. Het gebouw is nog ouderwetser dan onze Van Galenstraat en heeft meer allure. In het sous-terrain worden de handschriften van Raffles en Maxwell bewaard en in de loop der jaren heeft Sir Richard verscheidene exemplaren uit zijn eigen bezit aan deze verzameling toegevoegd. Daar staat o.a. de door Blagden ontdekte en door Winstedt gepubliceerde en op haar juiste waarde geschatte oude redactie van de *Sedjarah Melaju*. In die omgeving leerde ik Sir Richard kennen. Hij was een voorkomend gastheer en een stimulerende mentor voor een jongere vakgenoot.

Winstedt heeft op het gebied van de Maleise taal, letterkunde en geschiedenis pionierswerk gedaan, maar ook zijn resultaten en die van anderen in standaardwerken samengevat. Over de verdiensten en de

zwakke punten van zijn lexicografische werk is in deze Bijdragen eerder geschreven (1961 p. 391 evv.). Zijn werken over politieke en culturele geschiedenis doen mij, gespeend als ze zijn van voetnoten met bronvermelding, wat apodictisch aan. Voor mij is het hoogtepunt van Winstedts werk zijn *History of (Classical) Malay Literature*, een boek dat historisch perspectief heeft gebracht in een wetenschap die voordien voornamelijk uit catalogi bestond. Het vindt zijn complement in Winstedts eigen uitgaven van Maleise teksten. Die zijn talrijker dan men uit de paragraaf 'Texts' in Bastins bibliografie zou opmaken, want ook veel in andere rubrieken opgenomen boeken en artikelen bevatten Maleise teksten. In de in 1958 anoniem verschenen bloemlezing staan bijv. heel wat stukken die nooit eerder waren gepubliceerd. Van de meesterlijke beknopte Engelse samenvattingen van Maleise werken zijn er een aantal als aanhangsel bij de literatuurgeschiedenis opgenomen, maar er zijn er nog veel meer verschenen. Verrassend was Winstedts aanvulling op Van Leeuwens boek over de Maleise Alexanderroman van 1937; de stukken van de *Hikajat Iskandar* die in alle openbare verzamelingen ontbraken bleek Winstedt te hebben opgespoord in privé-collecties en in 1938 kon hij een compleet overzicht van deze hikajat geven. Zo heeft Winstedt zelf een groot gedeelte van het materiaal verzameld dat hij in zijn literatuurgeschiedenis heeft gebruikt. Dit boek, en in ruimere zin zijn gehele werk, is een solide grondslag waarop nog lang gebouwd zal kunnen worden.

P. VOORHOEVE ²

² I apologize to English readers for writing in Dutch. My English would be inadequate to do justice to the subject. For an English account of Sir Richard's life and writings I may refer to my main source, J. Bastin's *Introduction to Malayan and Indonesian Studies. Essays presented to Sir Richard Winstedt on his eighty-fifth birthday*. Oxford 1964.